UNIVERSITETET I OSLO
UNIVERSITETSDIREKTØREN

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype:	**Vedtakssak**
Møtesaksnr.:	9
Møtenr.	**7/2008**
Møtedato:	**14. oktober 2008**
Notatdato:	**20. august 2008**
Arkivsaksnr.:	**2008/572**
Saksbehandler:	**Økonomi- og planavdelingen /Per Heitmann**

INTERNE RETNINGSLINJER FOR BIDRAGS- OG OPPDRAGSFINANSIERT AKTIVITET (BOA) VED UNIVERSITETET I OSLO

Henvisning til lovverk, plandokumenter og tidligere behandling i styret
Kunnskapsdepartementet (KD) har gitt nytt reglement (F-20-07) som bl.a. gjelder forvaltning av eksternt finansierte prosjekter. UiO må endre sine interne retningslinjer sin følge av dette. Det følger av UiOs økonomiregler at interne retningslinjer på området skal behandles av Universitetsstyret. Sist gang skjedde dette 15. mars 2005.

Hovedproblemstillinger i saken
KDs nye reglement gjelder fra 1. januar 2008, de nye interne retningslinjer vil gjelde fra 1. januar 2009. Det nye kan oppsummeres i to hovedpunkter:

- Ny kategorisering av regnskapet (grunnbevilgning, eksterne prosjekter etc)
- Krav om fullstendige prosjektregnskaper.

Den nye kategoriseringen er i tråd med etablert styringskultur ved UiO og medfører en tilnærming mellom eksternregnskapet og internregnskapet.

Fullstendige prosjektregnskapet medfører større endringer. De regler som her legges fram, er å betrakte som en minimumsløsning i forhold til eksterne krav gitt av KD.

Gjeldende interne retningslinjer ved UiO fra 2005:

- Understreker at eksternt finansierte prosjekter er en integrert del av virksomheten, bl.a. ved å peke på instituttleders rolle som prosjekteier.
- Legger vekt på synliggjøring av alle relevante økonomiske forhold ved prosjektene og krever administrativ ryddighet gjennom avtaler og ved prosjektopprettelse.

Det nye reglementet fra KD har samme utgangspunkt. Nytt er kravet om fullstendighet ikke bare i planleggingen av prosjektene, men også i *regnskapsføringen* av dem. Det har konsekvenser som krever oppdatering av gjeldende interne retningslinjer. Det dreier seg først og fremst om registrering av ansattes innsats i prosjektene. Universitetsdirektøren legger opp til en generell regel om at innsats i prosjektene skal registreres, og at det er finansiørenes krav som er retningsgivende for formen på registreringen. For tiden er det bare EU som krever at den enkelte ansatte selv fyller ut timelister. I andre prosjekter legges det derfor opp til en forenklet/automatisert tidsregistreringsrutine som involverer den enkelte ansatte minst mulig.

Retningslinjene må imidlertid forstås som noe mer enn en teknisk tilpasning til nye eksterne krav. De nye reglene legger først og fremst til rette for større grad av synliggjøring av pro-

sjektaktivitetene, noe som vil stille økte krav til ledelse, økonomistyring og personalforvaltning i fagmiljøene.

UiO er avhengig av eksterne inntekter, men prosjektene binder også mye interne midler
De eksterne bidragene til forskning representerer helt nødvendig tilleggsfinansiering for enkeltforskere, grupper av forskere og UiO. Uten de eksterne midlene ville viktig forskning ikke kunne finne sted. Ordningen med sentre for fremragende forskning (SFF) spesielt illustrerer videre at de eksterne forskningsmidlene bidrar til en konsentrasjon og toppsatsing som ikke hadde vært mulig innenfor institusjonenes ordinære bevilgning. Universitetsdirektøren er derfor opptatt av at det finnes insentiver lokalt som bidrar til engasjement for å hente inn eksterne midler. På fakultetsnivå innføres insentiver ift. NFR- og EU-midler ifm. ny finansieringsmodell fra 2009. På instituttnivå er insentivene knyttet til økte dekningsbidrag som beholdes lokalt, synliggjøring av alle prosjektkostnader som gir muligheter for bedre finansiering av bidragsprosjekter samt overskudd fra oppdragsprosjekter - som også beholdes lokalt.

Noen få av prosjektene ved UiO er rene oppdragsprosjekter som medfører en mulighet for å generere overskudd som legges til virksomhetskapitalen. Universitetsdirektøren har i de interne retningslinjene valgt å ikke formulere et generelt avkastningskrav, men presisere at det er et formål å generere overskudd.

Prosjektomfanget er 15 ganger så stort i dag i forhold til situasjonen for tjue år siden, mens det ordinære statstilskuddet er 3,5 ganger større i dag. Mer enn 90 % av prosjektene er bidragsprosjekter hvor universitetet normalt også stiller opp med egenandeler. Disse egendelene består av (i) fast ansattes deltakelse i gjennomføringen av prosjekter og (ii) utilstrekkelig dekning av indirekte kostnader fra finansiørenes side. Totalt er det beregnet et omfang av egenandeler på ca. 700 mill. kroner. På denne måten legger de eksterne prosjekter beslag på betydelige ressurser og griper rett inn i de interne prioriteringene.

Konsekvenser for ledelse på lengre sikt
Synliggjøring av totalkostnadene på prosjekter vil gradvis få konsekvenser for ledelsen særlig på grunnenhetene. UiO må sikre at endringene utnyttes til å bedre de faglige prioriteringene og de ansattes betingelser for å drive forskning. Hvis denne utfordringen ikke tas på alvor, kan konsekvensen i verste fall bli at de ansattes rammevilkår blir dårligere og svekke ansattes motivasjon og UiO som attraktiv arbeidsplass. Det kan være aktuelt ikke å ta imot prosjekter dersom man ikke ønsker å bidra med nødvendig egenandeler. Dette forutsetter også at man vurderer verdien av en alternativ utnyttelse av ressursene.

Synliggjøring av prosjektenes totale omfang gir potesial for tydeligere faglig ledelse og et virkemiddel for faglige prioriteringer. Det kan bidra til å sikre intern prioritering av knappe ressurser samt bedre finansiering fra eksternt hold. Det handler først og fremst om økt lederinvolvering ifm prosjektetablering for å få til et bevisst forhold til omfanget av egenandeler i prosjektene. Bruk av egenandeler skal forankres og begrunnes. Synliggjøringen bør medføre at enhetene legger mer press på, og lettere få gjennomslag for, at eksterne aktører finansierer en større andel av totalkostnaden. Det gir også UiOs ledelse et bedre grunnlag for å synliggjøre og påvirke dagens utfordringer med finansiering av forskning. En særlig utfordring er å medregne lønnsutvikling for ansatte på prosjektene. Innføringen av nye retningslinjer skal ikke medføre dårligere lønns- eller arbeidsvilkår enn før.

Lederutfordringene som det nye regelverket for ekstern finansiering aktualiserer er sammenfallende med utfordringer knyttet til gjennomføring av faglige prioriteringer. Det er derfor avgjørende at man får en klarere ledelsesfilosofi som skal sikre at UiO styrker sin stilling som forskningsuniversitet.

Økonomistyringen vil også påvirkes av de nye reglene. Kompleksiteten øker når de ulike finansieringskildene ses mer samlet. Kompetanseheving er nødvendig for å sikre at vi har god kontroll på økonomistyringen.

FORSLAG TIL VEDTAK

Universitetsstyret vedtar de framlagte retningslinjene for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet. Retningslinjene gjøres gjeldende fra 1. januar 2009. Universitetsdirektøren gis fullmakt til å justere retningslinjene der dette ikke endrer hovedprinsippene.

Vedlegg

1. Utdypning av endringer i interne retningslinjer
2. Eksternt finansierte prosjekter omfang og utvikling
3. KDs rundskriv F-20-07.
4. Interne retningslinjer for bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) ved UiO.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Marianne Gjesvik Mancini
økonomidirektør